

مطالعه کیفیت خواب در جانبازان شیمیایی

سید عباس تولایی^{۱*}، M.D.، شروین آثاری^{۲**}، M.D.، مصطفی نجفی^{۳***}، M.D.، مهدی حبیبی^{۴*} B.Sc. و مصطفی قانعی^{۵**} M.D.

آدرس مکاتبه: * دانشگاه علوم پزشکی بقیه...^ع - دانشکده پزشکی - گروه روانپزشکی - تهران - ایران

** دانشگاه علوم پزشکی بقیه...^ع - پژوهشکده طب رزمی - مرکز تحقیقات آسیب‌های شیمیایی - تهران - ایران

*** دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد - دانشکده پزشکی - گروه روانپزشکی - شهرکرد - ایران

تاریخ اعلام وصول: ۱۳۸۳/۹/۹ تاریخ دریافت مقاله اصلاح شده: ۱۳۸۳/۱۲/۶ تاریخ اعلام قبولی مقاله: ۱۳۸۴/۲/۸

خلاصه

مقدمه: بیماری مزمن ریوی، بسیاری از اختلالات روانی از قبیل افسردگی، اختلالات اضطرابی و اختلال استرس پس از حادثه از شیوع بالایی در جانبازان شیمیایی برخوردارند. اگر چه تمامی این مشکلات می‌توانند به افت کیفیت خواب این افراد منجر شوند، اما تاکنون کمتر مطالعه‌ای کیفیت خواب جانبازان شیمیایی را مورد بررسی قرار داده است. لذا، مطالعه حاضر به منظور توصیف کیفیت خواب جانبازان شیمیایی انجام شد.

روش کار: در این مطالعه که به صورت توصیفی - مقطعی انجام شد، کیفیت خواب ۹۴ جانباز شیمیایی مبتلا به بیماری ریوی مزمن (وضعیت ریوی پایدار)، با استفاده از پرسشنامه پیتزبورگ (PSQI) بررسی شد. بیماران به صورت در دسترس از بین مراجعین به پزشک متخصص داخلی - فوق تخصص بیماری‌های ریه انتخاب گردیدند.

نتایج: ۷۸ نفر به صورت کامل پرسشنامه‌ها را تکمیل نمودند و وارد مطالعه شدند. میانگین سنی افراد $42/11 \pm 8/10$ سال و میانگین و انحراف معیار، درصد جانبازی برابر $15/5 \pm 29/8$ درصد بود. کیفیت خواب در ۵ نفر (۷ درصد) مناسب و در ۷۳ نفر (۹۳ درصد) نامناسب گزارش شد. فاصله رفتن به رختخواب تا خوابیدن از ۵ دقیقه تا ۳ ساعت متفاوت بود و میانگین و انحراف معیار آن برابر با 31 ± 46 دقیقه گزارش شد. کیفیت خواب با سن، درصد جانبازی و فاصله زمانی مجروحیت تا مطالعه ارتباط معنی‌داری را نشان نداد ($P > 0/05$)، اما در مشاغل گوناگون متفاوت بود ($P = 0/016$).

بحث و نتیجه‌گیری: مطالعه حاضر، کیفیت خواب جانبازان شیمیایی را در حد نامطلوبی گزارش نمود. با توجه به تأثیر قابل توجه کیفیت خواب بر عملکرد و کیفیت زندگی افراد، لازم است که این جنبه از سلامتی جانبازان شیمیایی مورد توجه برنامه‌ریزان و مدیران بهداشتی و همچنین پزشکان مرتبط قرار گیرد. با توجه به این که این تحقیق به

۱- استادیار - دانشگاه علوم پزشکی بقیه...^ع - (نویسنده مسئول)

۲- پزشک عمومی - دانشگاه علوم پزشکی بقیه...^ع

۳- استادیار - دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد

۴- کارشناس - دانشگاه علوم پزشکی بقیه...^ع

۵- استاد - دانشگاه علوم پزشکی بقیه...^ع